

PROPUNERILE CENTRULUI PARTENERIAT PENTRU DEZVOLTARE CU PRIVIRE LA INTEGRAREA DIMENSIUNII EGALITĂȚII DE GEN ÎN Planul național de acțiuni pe anii 2018-2022 privind implementarea Strategiei intersectoriale de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016-2022

I. PRELIMINARII

În octombrie 2016, Guvernul RM a adoptat **Strategia intersectorială de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016-2022**. Obiectul de intervenție al prezentei Strategii rezumă din dezvoltarea unui sistem intersectorial de sprijinire a familiilor și viitorilor părinți în ceea ce privește îmbunătățirea abilităților și competențelor parentale. În data de 23.03.2018, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a supus consultării Planul de Acțiuni pentru anii 2018-2022 al acestei Strategii. Acest document sintetizează propunerile Centrului Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD) cu privire la asigurarea principiului egalității de gen în elaborarea și implementarea Planului de Acțiuni.

Ținem să menționăm că atât Guvernul Republicii Moldova, cât și Ministerul Educației Culturii și Cercetării sunt obligate să integreze dimensiunea egalității de gen în procesul de elaborare și implementare a politicilor publice. Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, prin articolul 17, determină competența Guvernului de a asigura integrarea principiului egalității între femei și bărbați în politici, strategii, programe, acte normative și investiții financiare, iar articolul 19 (al. 2) precizează că în competența autorităților publice centrale este și asigurarea abordării complexe a egalității între femei și bărbați și a realizării tratatelor internaționale din domeniu în sfera de competență.

II. DE CE PLANUL DE ACȚIUNI TREBUIE SĂ ȚINĂ CONT DE PERSPECTIVA EGALITĂȚII DE GEN?

1. Deoarece stereotipurile privind rolurile tradiționale de gen în societate persistă și chiar se acutizează. CPD a realizat măsurări (prin intermediul sondajelor de opinie) a nivelului de acceptabilitate a rolurilor tradiționale de gen în rândul cetățenilor Republicii Moldova, începând cu anul 2009 până în prezent. Acest lucru este realizat prin intermediul unui set de întrebări simple, cum ar fi: *este mai mult de datoria bărbaților să aducă bani acasă și este mai mult de datoria femeilor să se ocupe de treburile casei*. Cu cât mai mult cetățenii sunt de acord cu aceste afirmații, cu atât putem măsura (înțelege) cât de patriarhală este societatea din Republica Moldova. Figurile de mai jos ilustrează următoarele constatări: (i) prevalența stereotipurilor tradiționale de gen este destul de mare – în 2018, 8 din 10 respondenți cred că bărbații sunt cei ce trebuie să aducă bani acasă, iar 6 din 10 consideră că femeile trebuie să se ocupe de familie și gospodărie, (ii) după o îmbunătățire vizibilă a opiniei față de rolurile tradiționale de gen între anii 2009-2016¹, în ultima perioada prevalența stereotipurilor s-a acutizat.

¹Au fost analizate datele oferite de studiile și sondajele în domeniu: „Fenomenul discriminării în Moldova: Percepțiile populației”, Studiu comparativ, Chișinău 2015 (IPP); Studiul „Barometrul de Gen 2016” (CPD); Sondajul de opinie realizat de Magenta Consulting la solicitarea CPD în 2018

*ponderea respondenților ce au selectat „totalmente de acord” și „mai degrabă de acord” la afirmațiile:

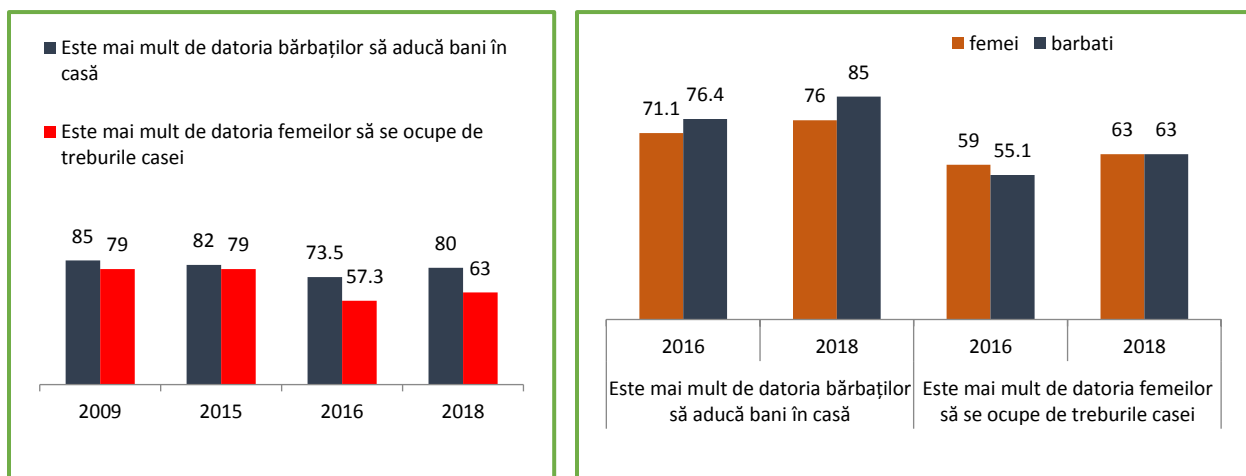

Figura 1: Persistența stereotipurilor privind specificul rolurilor de gen, în dinamică și dezagregate pe gen, 2009-2017
Sursa: studiile și sondajele de opinii realizate în 2015, 2016 și ianuarie-februarie 2018

2. Percepțiile cu privire la rolurile tradiționale de gen sunt prevalente și în rândul părinților. Graficul de mai jos contrapune percepțiile ferme (care au răspuns total de acord) pentru cei care cred că ține mai mult de femei să aibă grijă de treburile casnice și a celor care cred că este mai mult de datoria bărbaților să aducă bani acasă. Putem observa că părinții copiilor de vârstă preșcolară și părinții cu copii sub vârsta de 18 ani împărtășesc destul de mult rolurile tradiționale de gen.

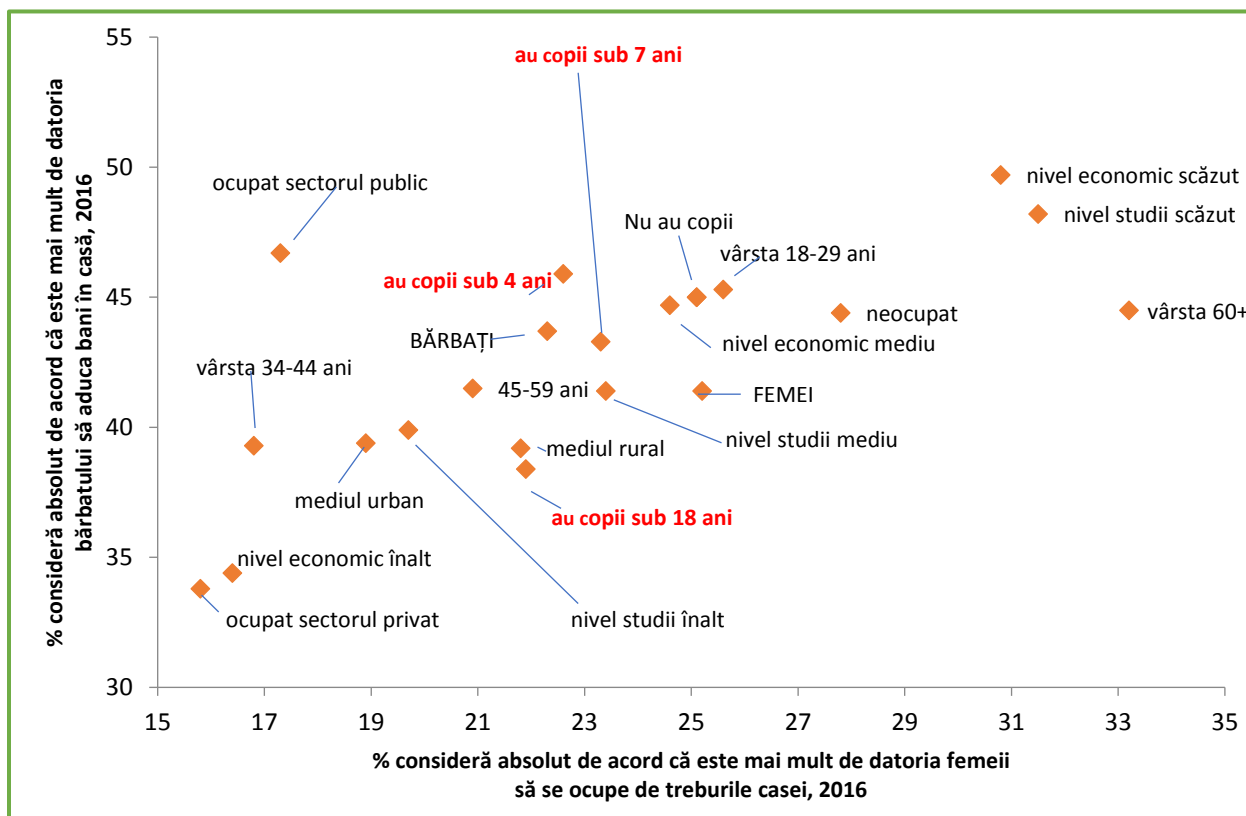

Figura 2: Severitatea percepțiilor asupra rolurilor tradiționale de gen pentru diferite grupuri demografice
Sursa: Sondaj de opinie realizat de CBS-AXA la solicitarea CPD

3. Părinții din Republica Moldova au abordări diferite în educarea fetelor și băieților. Graficul de mai jos sintetizează răspunsurile părinților care au copii cu o vârstă mai mică de 4 ani, colectate în cadrul unui sondaj de opinie realizat la comanda CPD, în anul 2016. Părinții au fost întrebați despre cele mai importante lucruri în educația băieților și a fetelor. Observăm că există diferențe semnificative în ceea ce privește accentele în educarea copiilor, în dependență de genul acestora. Băieții sunt educați mai mult pentru a fi disciplinați, curajoși și independenți, iar fetele sunt educate pentru a fi harnice, ascultătoare și ordonate.

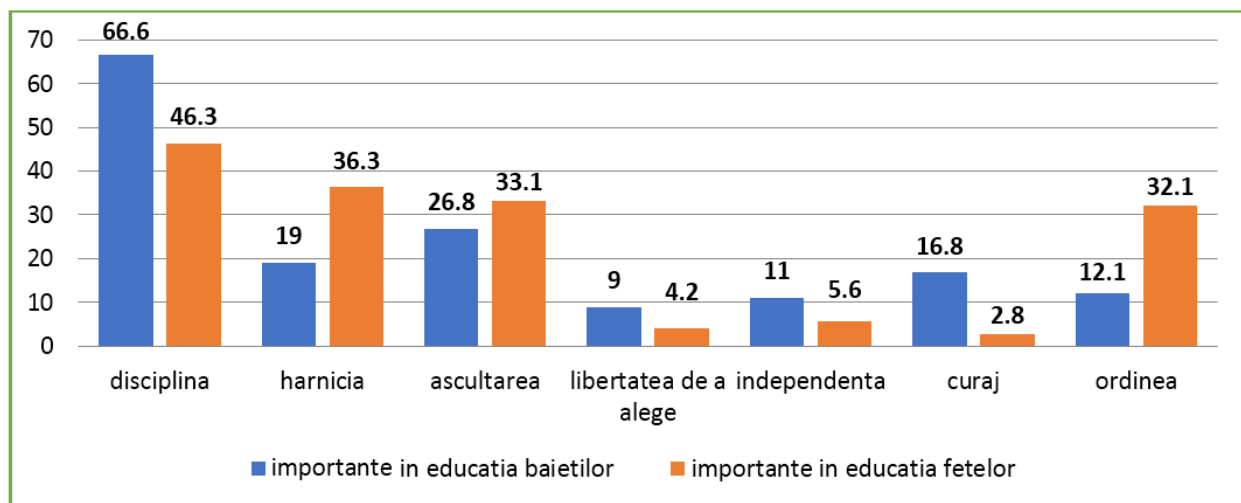

Figura 3: Lucruri importante pentru părinții cu copii de vârstă mai mică de 4 ani în educarea băieților și fetelor
Sursa: Sondaj de opinie realizat de CBS-AXA la solicitarea CPD

4. Abordarea bazată pe stereotipuri a părinților determină comportamentul diferit al fetelor și băieților. Spre exemplu, fetele preferă mai mult lectura, băieții preferă mai mult jocurile la calculator. Datele din figurile de mai jos prezintă timpul petrecut de către elevii și elevele claselor a IX-a pentru lectură și joc pe calculator. Din grafice putem observa că aceste elemente comportamentale (care sunt susceptibile socializării de gen) sunt divizate în dependență de genul elevului – fetele tind să citească mai mult comparativ cu băieții, iar aceștia din urmă consumă mai mult timp jucându-se la calculator.

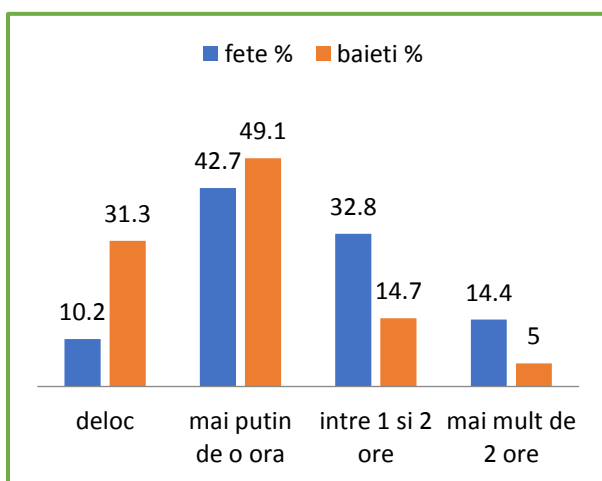

Figura 4: Timpul dedicat lecturii
Sursa: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

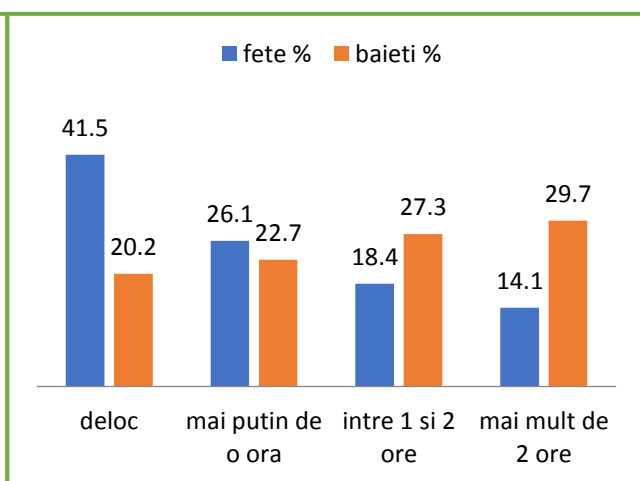

Figura 5: Timpul dedicat jocurilor pe calculator
Sursa: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

5. Diferențele de comportament explică, în mare parte, diferența dintre performanța academică a fetelor și băieților, care crește odată cu vârsta elevilor. Un element esențial, care explică diferența de gen în performanța academică, este legat de timpul pe care elevii claselor a IX-a îl dedică lecturii, fapt asociat cu o mai bună performanță academică, și timpul acordat de elevi pentru jocurile pe calculator. Astfel, performanțele fetelor, comparativ cu cele ale băieților, sunt mai înalte în clasa a IX-a decât în clasa a IV-a. Acest lucru indică o anumită *socializare de gen* a elevilor, ceea ce înseamnă că diferențele de gen în performanța academică nu sunt explicate prin factori obiectivi, ci, mai degrabă, prin faptul că băieții și fetele, în perioada de adolescență, *învață* anumite roluri și comportamente de gen, care se accentuează odată cu vârsta.

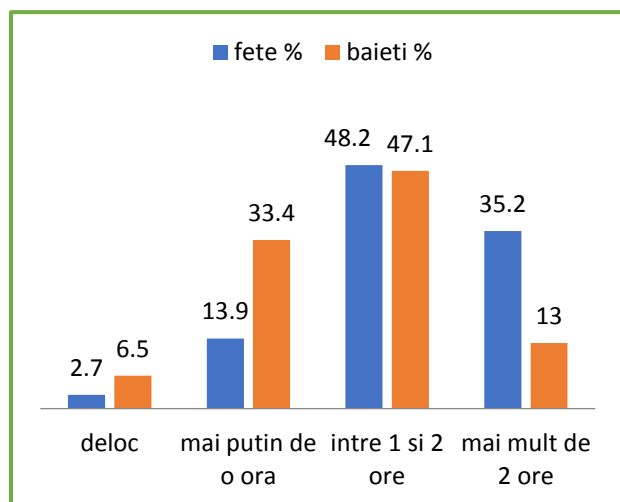

Figura 6: Timpul dedicat temelor de acasă.
Sursa: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

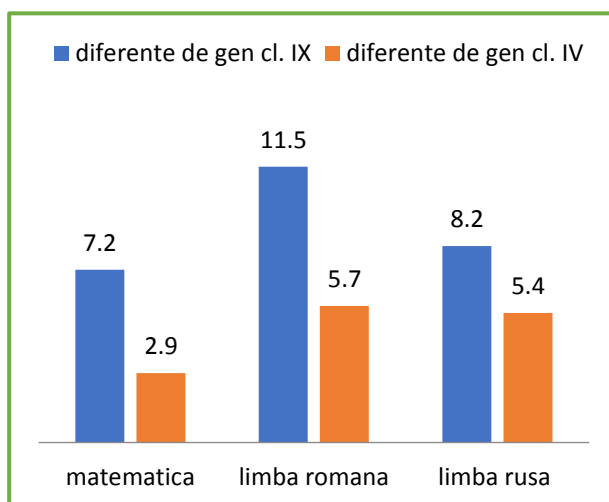

Figura 7: Diferențele de gen în clasele a IX-a și a IV-a
Sursa: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Aceste inegalități de gen pot și trebuie abordate în mod sistematic în cadrul Planului național de acțiuni pe anii 2018-2022 privind implementarea Strategiei intersectoriale de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016-2022.

III. RECOMANDĂRI

Obiectivul 1. Instituirea și asigurarea funcționalității unui sistem integrat și coerent, intersectorial de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale.

Rezultatul anticipat din perspectiva egalității de gen: sistemul național intersectorial de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale promovează activ perspectiva egalității de gen în activitatea sa.

Recomandări în baza acțiunilor propuse:

Acțiunile din cadrul Planului de Acțiuni	Recomandări din perspectiva egalității de gen
Nr. 1. Împuternicirea organelor intersectoriale de protecție a copilului cu competențe de control al procesului de implementare a Strategiei.	1.1 Regulamentele de funcționare a Consiliilor pentru Protecția Drepturilor Copilului vor fi ajustate pentru a prevedea competențe în ceea ce privește asigurarea egalității de gen: (i) integrarea dimensiunii de gen în activitățile de implementare a Strategiei, (ii) analiza anuală a progreselor

	privind asigurarea egalității de gen în procesul de implementare a Strategiei.
2. Crearea/revigorarea/dezvoltarea școlilor părinților în cadrul instituțiilor de învățământ/instituțiile de ocrotire a sănătății/instituțiilor de asistență medicală primară/instituțiilor de protecție socială/organelor de ordine publică/organelor de protecție a mediului.	2.1. Recomandările metodologice vor prevedea aspecte curriculare în ceea ce privește reducerea stereotipurilor de gen în educația parentală: (i) introducerea modulelor tematice cu privire la egalitatea de gen, (ii) toate materialele didactice vor fi sensibile la dimensiunea egalității de gen și nu vor perpetua stereotipuri de gen. 2.2. În procesul de revigorare a rețelei școlilor părinților se vor depune măsuri speciale pentru a asigura participarea taților la activitățile acestora. Anual, autoritățile responsabile vor colecta date statistice despre rata de participare a bărbaților și femeilor în cadrul școlilor de părinți.
8. Asigurarea științifică a educației parentale.	8.1. Toate studiile și cercetările, elaborate în contextul implementării Strategiei, vor aborda (acolo unde este relevant) perspectiva dimensiunii de gen, în special aspecte ce țin de impactul educației parentale bazate pe rolurile tradiționale de gen.
9. Dezvoltarea competențelor de educație parentală în procesul formării profesionale inițiale a viitorilor specialiști, care vor interacționa cu părinții/viitorii părinți.	9.1. Modulele <i>Educația Parentală</i> vor conține sesiuni specifice cu privire la egalitatea de gen, iar celelalte module/sesiuni nu vor conține abordări bazate pe rolurile tradiționale de gen.
10. Dezvoltarea competențelor de educație parentală în procesul formării profesionale continue a specialiștilor ce interacționează cu părinții/viitorii părinți.	10.1. Metodologia de pregătire a specialiștilor, cât și a formatorilor naționali, va presupune o abordare sensibilă la dimensiunea egalității de gen (competențe specifice pentru acest subiect, abordare curriculară clară, etc.).
11. Pregătirea formatorilor naționali și locali în domeniul educației parentale.	10.2. Modulele de instruire vor presupune sesiuni specifice pe tematica asigurării egalității de gen, modulele/sesiunile/materialele nu vor conține abordări bazate pe rolurile tradiționale de gen.

Obiectivul 3: Dezvoltarea și consolidarea abilităților și competențelor parentale ale părinților/reprezentanților în grija cărora se află copilul și ale tinerilor (viitori părinți), inclusiv prin creșterea calității serviciilor de educație parentală.

Rezultatul anticipat din perspectiva egalității de gen: dezvoltarea abilităților parentale lipsite de stereotipuri și roluri tradiționale de gen.

Recomandări în baza acțiunilor propuse:

Acțiunile din cadrul Planului de Acțiuni	Recomandări din perspectiva egalității de gen
17. Formarea și dezvoltarea competențelor de educație parentală ale viitorilor părinți, în învățământul general și cel profesional/domeniul non formal și informal.	17.1. Modulele <i>Educația Parentală</i> vor conține sesiuni specifice cu privire la egalitatea de gen, iar celelalte module/sesiuni nu vor conține abordări bazate pe rolurile tradiționale de gen ²³ .
19. Prestarea serviciilor de educație parentală în instituțiile publice.	19. Se vor depune măsuri speciale pentru a asigura participarea taților la activitățile acestora. Anual, autoritățile responsabile vor colecta date statistice despre rata de participare a bărbaților și femeilor în cadrul școlilor de părinți.
20. Informarea și mobilizarea opiniei publice în favoarea parentalității pozitive.	20.1. Conceptul parentalității pozitive va presupune: (i) educația în lipsa stereotipurilor și rolurilor tradiționale de gen, (ii) implicarea în măsură egală a taților și mamelor în toate etapele de creștere și educare a copilului. 20.2. Efortul de comunicare va prevedea acțiuni specifice în vederea: (i) reducerii stereotipurilor de gen în educația parentală, (ii) promovarea activă a implicării taților în educarea copiilor. 20.3. Efortul de comunicare va fi unul lipsit de stereotipuri de gen, cu un limbaj, reprezentare și imagini inclusive.

Procesul de monitorizare și evaluare va presupune:

1. Tot setul de indicatori va fi sensibil la dimensiunea de gen, iar cadrul de monitorizare și evaluare va permite evaluarea modului în care dimensiunea egalității de gen a fost realizată (în baza recomandărilor oferite mai sus).
2. Impactul Strategiei va presupune și măsurarea în care stereotipurilor cu privire la creșterea băieților și fetelor s-au redus (vezi figura 3).
3. Rapoartele anuale vor specifica progresele realizate în asigurarea egalității de gen.

² Un exemplu relevant a fost pilotat deja în Moldova. Adolescenții, rolurile de gen și relațiile de cuplu în Moldova: <http://blogs.worldbank.org/europeandcentralasia/ro/adolescen-ii-rolurile-de-gen-i-rela-iile-de-cuplu-n-moldova>

³ Un alt exemplu de succes și relevant este cel oferit de către Centrul pentru Educație Antreprenorială și Asistență în Afaceri CEDA, în cadrul proiectului *Reconceptualizarea Orientării Profesionale și Consilierii în Carieră, faza a II-a* (REVOCC II). www.ceda.md

DESPRE CENTRUL PARTENERIAT PENTRU DEZVOLTARE

Creat în anul 1998, Centrul Național de Studii și Informare pentru Problemele Femeii „Parteneriat pentru Dezvoltare” (CPD) este o instituție obștească, care își propune să contribuie la promovarea unui discurs integrator cu privire la problematica genurilor umane, statutul femeii și egalitatea de șanse pentru femei și bărbați. CPD se afirmă în calitate de structură neguvernamentală, care pledează pentru implementarea conceptului egalității de gen în toate domeniile vieții, promovarea politicilor publice în domeniu, abordarea problemelor ce țin de rolul femeii în societate și abilitarea acesteia, eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei, fiind concomitent și un centru de documentare, informare și instruire pentru ONG-urile de profil și grupurile de inițiativă.

Scop. Dezvoltarea și consolidarea resurselor și mecanismelor de abilitare echitabilă a femeilor și bărbaților în vederea promovării egalității de gen în Republica Moldova prin susținerea unui demers coerent de influențare a politicilor.

Misiune. CPD promovează valorile egalității de gen, ca parte componentă a unei societăți deschise, în scopul consolidării unui parteneriat autentic de gen.

Viziune. CPD pledează pentru edificarea unei comunități cu perspective și oportunități egale pentru membrii/ele săi/sale, a unei societăți în care femeile și bărbații sunt cetățeni cu drepturi depline, capabili să soluționeze problemele în comun, să beneficieze în mod egal de noile oportunități și să se angajeze plenar în activități politice, economice și sociale.

ADRESA NOASTRĂ:

Centrul "ParteneriatpentruDezvoltare"
str. Armenească, 13
Chisinau, MD-2012, Republica Moldova
Tel./ fax: +(373 22) 24-13-93 Tel.: +(373 22) 23-70-89; 20-71-58; 20-71-57
www.progen.md,
e-mail: cpd@progen.md